

Chytrý venkov jako koncept rozvoje venkova

Ing. Petr Hlaváček, Ph.D.

Katedra regionálního rozvoje a veřejné správy

Fakulta sociálně ekonomická

Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem

petr.hlavacek@ujep.cz

Venkov a chytrý venkov

Podle Evropské komise (2019)...**komunity** ve venkovských oblastech, které přinášejí inovativní řešení za účelem zlepšení jejich resilience, a staví na místních silných stránkách a příležitostech. Spoléhají se na **participativní přístupy** za účelem **vyvinutí a implementace vlastních strategií** pro zlepšení ekonomických, sociálních a/nebo environmentálních podmínek, **především** mobilizaci řešení založených na digitálních technologiích.“

- „Digitální technologie mají být užívány, protože jsou vhodné, nikoli proto, že jsou módní

- Technologie nejsou vnímány jako cíl, nýbrž prostředek pro dosažení potřebných změn = vyšší důraz na kvalitu života a komunitní rozvoj (Slee, 2019; Philip a Williams, 2019).

- Hýllová a Slach (2018): před přebíráním „osvědčených“ smart řešení je **nutné zohlednit místní kontext a podmínky** a stejně tak i **možnosti aktérů pro akceptaci technologií a dostatečných kompetencí** k jejich využití.

Chytrý venkov- klíčové pilíře

Chytrý venkov:

1. Chytré řízení obce

A. Horizontální a vertikální dimenze

Vertikální spolupráce napříč úrovněmi plánování - obce a kraje...

- Aktivace endogenního potenciálu úzce souvisí s rozvojem občanské participace, koordinace aktivit, služeb pro nové iniciativy
- Vytváření kvalitních podmínek pro život na venkově pro všechny generace s důrazem na mladé lidi

B. Digitalizace služeb

- Digitalizace veřejné správy a místních aplikací a služeb pro občany
- Chytré komunitní centrum

C. Prostorové plánování

- Vazby mezi cíli územního plánování a programy, včetně veřejných zdrojů
- Využití externích zdrojů a programů Implementovat řešení z jiných úrovní k rozvoji na místní úrovni, a to i za hranicemi obce

Příklad: Sdílení zkušeností a poznatků prostřednictvím chytrého komunitního centra

- **Intelligentní infrastruktura a ICT** – vytvoření sítí umožňujících výměnu informací, umožnění přístupu k síti prostřednictvím chytrých zařízení, a to například prostřednictvím tabletů, mobilů atd.
 - **Chytré aplikace** – jedná se o služby, které jsou poskytovány interaktivními softwarovými balíčky, a to např. webové portály a aplikace v zařízeních uživatelů.
- Chytrá správa** - podporovat participaci a rozhodování, služby inteligentního komunitního centra.

Chytrý venkov:

2. Efektivní lokální ekonomika

Cíl:

- více znalostní, kreativní a diverzifikované lokální ekonomiky

Příklady:

- podpora podnikavosti již od nejnižšího vzdělávacího stupně
- místa pro tvorbu sociálního kapitálu a sítí (fablaby, coworky)
- místní zdroje – jejich systematické mapování a přidávání hodnot
- udržení hodnoty v místě/cirkulární ekonomika

Chytrý venkov:

3. Resilientní komunita a chytré služby

- Pilíř propojuje témata populačního vývoje a ekonomik venkova

- Klíčovým je růst (pozitivních) interakcí mezi obyvateli, tím usnadňovat řešení problémů jedince, kdy se do jeho řešení zapojují jiní členové dané komunity.

- Problémy s demografickým stárnutím, sociálními a zdravotními službami.

Cíl:

- Přispět k intenzivnějším kontaktům a komunikaci mezi občany, přispívat k posilování komunity, jejího života a dobrých sousedských vztahů
- Např. aktivní stárnutí prostřednictvím různých komunitních projektů

Příklady:

- *Sociální inovace v podnikání mládeže*
- *Mezigenerační komunitní centra*
- *Sdružení Neratov – obnova místní komunity*
- *Chytré sociální služby*
- *Podpora dostupnosti sociálních a zdravotních služeb – venkovské taxi*

Chytrý venkov:

4. Kvalitní životní prostředí

- **Pilíř podporuje využití inovativních postupů umožňujících snižování environmentální zátěže** za současného poskytnutí stejných nebo i lepších služeb

- **Jednotlivé typy venkova mají rozdílné problémy, např.** problémy odvozené od obecně vyšší koncentrace zástavby, dopravní infrastruktury (a dopravy samotné) i průmyslových aktivit a dalšími jevy s tímto souvisejícími.

Cíl:

využití SMART technologií a inovací vedoucích ke zlepšení kvality prostředí a kvality života

Příklady:

- *Metering a internet věcí v zemědělství*
- *Povodňové hlásiče spojené s rozhlasem pro krizové řízení*
- *Technologie pro optimalizaci odpadového hospodářství*
- *Monitoring stavu a kvality vodních zdrojů v obci*

Chytrý venkov:

5. Dopravní mobilita

- Pilíř propojuje téma kombinace různých druhů dopravy, podpory sdílené mobility, s důrazem na bezpečnost silničního provozu a na ochranu krajiny a přírody.

Cíl:

- rozvíjet kvalitní dopravní dostupnost na regionální centra pro všechny skupiny obyvatel spoluprací mezi různými aktéry
- sdílení, poptávková služba mobility, prostorová dekoncentrace cestujících vyžadující specifické vzorce veřejné dopravy

Příklady:

- Poptávková veřejná doprava*
- Koncept mobility jako služby*
- Automatizované systémy dopravních informací s navigací k volným parkovacím plochám*
- Mobilní pošta*

Chytrý venkov:

6. Inovativní energetika

Cíl:

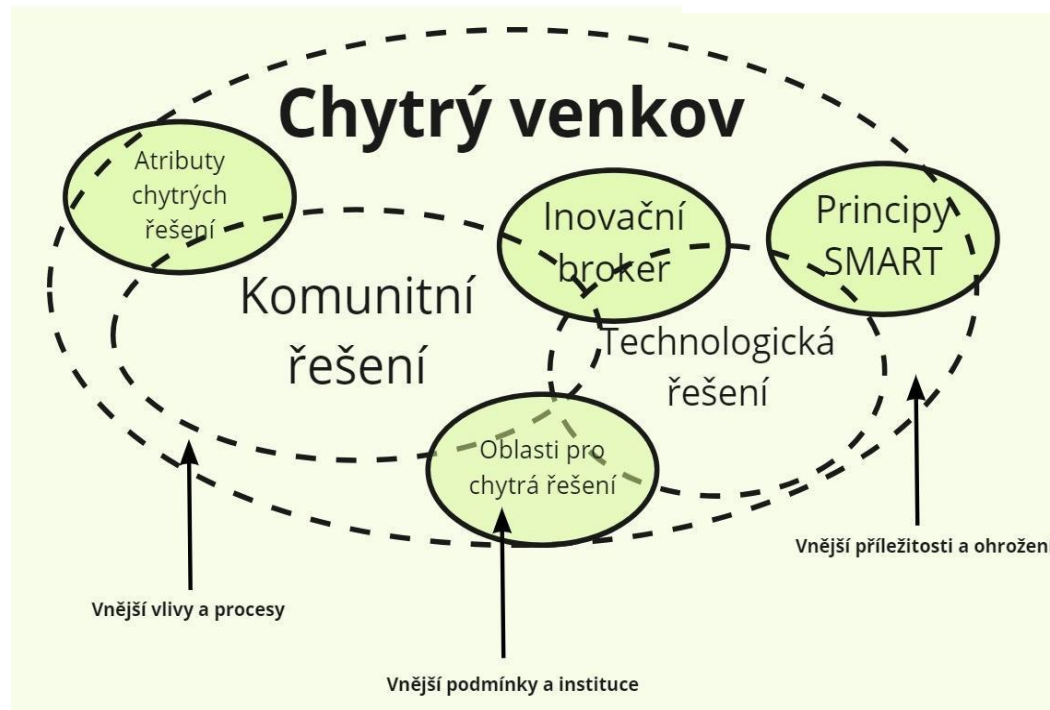
- rozvoj endogenního potenciálu obcí s využitím digitálních technologií, propojené a inteligentní infrastruktury
- vysoká míra účinnosti energetických systémů, preference obnovitelných zdrojů energie.
- významná synergie s ICT a s komunikačními technologiemi (ICT).

Příklady:

- *Procesní a organizační opatření – zavedení energetického managementu*
- *zvyšování účinnosti veřejného osvětlení*
- *Zvyšování podílu OZE na celkové spotřebě obce / obecního hospodářství*
- *Posilování energetické resilience*

Chytrý venkov: kvalitativní šetření

- Na základě rozhovorů se starosty obcí bylo zjištěno, že
- **starostové vítají možnost zajištění kvalifikovaného poradenství v oblasti chytrých řešení,**
- **které bude, pokud možno nezávislé**
- **a bude řešit potřeby obcí s využitím chytrých řešení.**

Chytrý venkov: jak prosadit do území?

Specifická kritéria v rámci SCLLD - pro podporu „chytrých“ projektů – na co zaměřit?

přidávání hodnoty primární produkci (podpora projektů, subjektů, technologií v těchto oblastech)

budování znalostních ekonomik na venkově

podpora zadržování vody v krajině

podpora lokálních forem spolupráce (členství v zastřešujících organizacích ,atd.)

- aktivizace/iniciace podpůrných institucí/aktérů
- víceúrovňové vládnutí
- vertikální a horizontální spolupráce aktérů
- stát jako „facilitátor“ rozvoje

Děkuji za pozornost